

Всеукраїнська дитячо-юнацька гра «Сокіл» («Джура»), у системі роботи
з національно-патріотичного виховання учнівської молоді
(методичні рекомендації)

Удосконалення змісту, форм та засобів патріотичного виховання учнівської молоді вимагає чіткого розуміння законодавчої бази з цього питання. Для полегшення роботи педагогам на місцях методичною службою КЗ Сумський ОШПО були опрацьовані основні документи, що стосуються проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

«Сокіл» («Джура») є системною формою національно-патріотичного виховання дітей і молоді, важливим засобом громадянської освіти, формування національно-патріотичної свідомості відповідно до ціннісних орієнтирів та індикаторів ефективності Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді, затвердженої Указом Президента України від 18.05.2019 №286/2019. Проводиться Міністерством освіти і науки України за сприянням інших міністерств, відомств і громадських організацій на загальнонаціональному рівні з 2009 року.

Гра проводиться з метою виховання громадян-патріотів, захисників державної незалежності та територіальної цілісності України як високоморальних особистостей, які плекають українські традиції, духовні цінності, володіють відповідними знаннями, вміннями та навичками, здатні реалізувати свій потенціал в умовах сучасного суспільства.

Мета Гри реалізовується шляхом створення та розвитку національно-патріотичних осередків самовиховання дітей та молоді у закладах загальної середньої та позашкільної освіти, громадських об'єднаннях і молодіжних центрах у тісній співпраці з громадськістю, зокрема студентським та учнівським самоврядуванням.

Основні завдання Гри:

1) виховання дітей та молоді в дусі відданості принципам державної незалежності і соборності Україні та Українському народу через плекання національних військово-патріотичних історичних традицій та створення умов для дієвого плекання українських суспільно-державницьких цінностей: національної самосвідомості, ідентичності, самобутності, волі, соборності та гідності Українського народу; здобуття молоддю первинних загальновійськових і спеціальних компетентностей, у тому числі за окремими напрямками: «Джура-Оборонець», «Джура-Десантник», «Джура-Прикордонник», «Джура-Гвардієць», «Джура-Поліцейський» тощо, необхідних для відстоювання державної незалежності та територіальної цілісності України, захисту державного кордону, підтримання безпеки та правопорядку в країні;

2) організація змістовного дозвілля; запровадження найкращих практик та методик самовиховання як однієї з ключових форм самоврядування молоді;

3) активізація процесу формування та закріплення навичок активного громадянства, основ самоврядування в учнівських та студентських

колективах;

4) популяризація серед учнівської та студентської молоді здорового способу життя, активного відпочинку та життя в природі; розвиток навичок мандрівництва (туризму), орієнтування та таборування;

5) зміцнення міжрегіональних зв'язків та дружби дітей та молоді, навичок успішної взаємодії з однолітками з інших регіонів України, молоддю діаспори (закордонних українців);

6) заохочення дітей та молоді до вивчення історії боротьби за державну незалежність та територіальну цілісність України, формування шанобливого ставлення до жертв комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні через дослідження архівів тощо;

7) забезпечення прозорості та створення позитивного іміджу процесу національно-патріотичного виховання в осередках самовиховання дітей та молоді Гри через інформування про їх діяльність в засобах масової інформації та в Інтернеті, через освітні вебсайти та на сторінках у соціальних мережах;

8) сприяння поширенню застосування дітьми та молоддю української мови, проводячи нею всі заходи включно з міжособистісним спілкуванням учасників у межах Гри.

Історичною місією сучасного українського козацтва є відновлення в історичній пам'яті українців глибоких національно-патріотичних переконань та готовності до боротьби за незалежну і соборну Україну.

Українці – єдина у світі козацька нація. Козацтво є дисциплінованою організацією українського народу, споконвічною формою його самоорганізації і самозахисту лихоліття на засадах стародавнього звичаю-Волі як від кристалізованого етнічного розуму. Відомо, що за Козацької доби державотворчі процеси на українських землях були найбільш послідовними і дали світові перші зразки демократичного устрою суспільства, а на історичну арену вийшла велика кількість видатних державних діячів, організаторів військової справи, подвижників української духовності, які сповідували кращі принципи європейського лицарства та глибоко шанували українські народні традиції і звичаї. У козацькі часи нашому народові були притаманними високий рівень шляхетності, моральності, духовності, доблесті і звитяги, знання і бездоганне дотримання національних традицій і звичаїв. Епоха козацтва створила глибоку багатогранну духовність і стала підґрунтям для духовного та культурного об'єднання суспільства в Україні.

Саме героїчні подвиги українського народу та видатні особистості і їх діяльність мають стати прикладами для наслідування дітьми, молоддю, усіма громадянами нашої країни. Актуальність національно-патріотичного виховання громадян, особливо дітей та молоді, зумовлюється сучасними викликами, що стоять перед Україною і є важливою умовою для успішного розвитку країни.

Серед напрямів роботи закладів загальної середньої освіти провідним залишається національно-патріотичне виховання як такий, що відповідає нагальним вимогам та сучасним викликам. Духовний розвиток особистості,

формування в учнів моральних пріоритетів і поваги до загальнолюдських цінностей на основі етнічної пам'яті є пріоритетним напрямом діяльності нової української школи. Сьогодні вчителям важливо усвідомити, що навчальні програми з усіх предметів формують духовний і культурний розвиток особистості.

До формування національних цінностей, патріотизму та національної свідомості на прикладах героїчної боротьби українського народу за самовизначення і творення власної держави, ідеалів свободи, соборності та державності, формування цінностей здорового способу життя в учнівській молоді докладає зусиль кожний педагогічний колектив закладу загальної середньої освіти.

У 2019-2020 навчальному році в дванадцять проводиться всеукраїнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра «Сокіл» («Джура»). Відтепер військово-патріотична гра «Джура» проводитиметься за новими програмами, зокрема «Джура-Оборонець», «Джура-Десантник», «Джура-Прикордонник», «Джура-Гвардієць» та «Джура-Поліцейський». Відповідні зміни передбачає нове положення про гру та інші особливості її проведення, що були затверджені 17 жовтня 2018 року, під час засідання Уряду України.

Здобуття молоддю первинних загальновійськових і спеціальних компетентностей, у тому числі за окремими напрямами: «Джура-Оборонець», «Джура-Десантник», «Джура-Прикордонник», «Джура-Гвардієць», «Джура-Поліцейський» тощо, необхідних для відстоювання державної незалежності та територіальної цілісності України, захисту державного кордону, підтримання безпеки та правопорядку в країні.

З метою набуття учасниками Гри додаткової компетенції для їх самореалізації у певних суспільно-державних сферах на базі цього Положення співorganizаторами Гри розробляються рекомендації з організації та проведення додаткових різновидів Гри за окремими напрямами: (наприклад, «Джура-Оборонець», «Джура-Десантник», «Джура-Прикордонник», «Джура-Гвардієць», «Джура-Поліцейський» тощо), які погоджуються з Головним штабом і затверджуються МОН України та співorganizатором Гри, який є розробником рекомендацій.

Досвід роботи щодо організації та проведення гри «Сокіл» («Джура») доказав, що гра є дієвим засобом реалізації окреслених завдань у цій сфері. Нове положення розширило спектр впливу гри на розвиток української молоді. Крім того, воно розширило коло залучених до організації гри – центральних органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, освітян та громадськості.

Організація гри «Сокіл» («Джура») в закладах загальної середньої освіти здійснюється на основі Положення про Всеукраїнську дитячо-юнацьку військово-патріотичну гру «Сокіл» («Джура»), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2018 р. № 845, та Умов проведення окремих видів змагань і конкурсів, що розробляються організаторами відповідних етапів (фіналів).

Участь дітей та учнівської молоді у грі є добровільною.

Перед початком організації роботи з проведення зазначеної гри у закладі загальної середньої освіти необхідно провести інформаційно-роз'яснювальну роботу серед учнів (вихованців), педагогів, батьків щодо місця гри «Сокіл» («Джура») в системі патріотичного виховання дітей та молоді, ознайомити всіх можливих учасників гри із змістом і формами окремих видів змагань, конкурсів. Таку інформаційну роботу можна здійснювати на загальних зборах учнівського та педагогічного колективів, а також батьківських зборах.

Рішення про долучення навчального закладу до гри приймається на засіданні педагогічної ради, на підставі якого такий захід вноситься до річного плану роботи закладу. Зазначені збори вирішують також питання участі в грі «Сокіл» («Джура») закладу загальної середньої освіти в цілому, або окремих колективів (команд). В залежності від прийнятого рішення учасники гри організуються в рої (найменша ланка), чоту (клас), сотню (паралель класів: молодші, середні, старші), курінь (навчальний заклад).

До організації та проведення гри «Сокіл» («Джура») можуть залучатись педагогічні колективи або окремі педагоги навчального закладу, орган учнівського самоврядування, учні, студенти, а також представники громадських об'єднань, члени клубів за місцем проживання тощо.

Особи, які залучаються до організації та проведення заходів Гри, повинні спілкуватися державною мовою без обмежень кількості перекладів на інші мови у публічному просторі, мати активну дієву позицію у питаннях захисту державної незалежності та територіальної цілісності України, виявляти шанобливе ставлення до пам'яті про борців за незалежність України та жертв комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні, бути натхненниками дієвого плекання українських суспільно-державницьких цінностей: національної самосвідомості, ідентичності, самобутності, волі, соборності та гідності Українського народу.

Використані та рекомендовані джерела:

1. [Положення про гру «ДЖУРА» 2018 року;](#)
2. Лист Міністерства освіти і науки України від 10.09.2019 року № 1/9-566 [«Щодо деяких змін до Умов проведення Всеукраїнського заочного конкурсу звітів про роботу роїв Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри "Сокіл" \("Джура"\)»](#).

Методист з національно-патріотичної роботи та «Захисту України»
навчально-методичного відділу
координації освітньої діяльності та професійного розвитку СОІППО

Н.М. Сукачова

(підпис в оригіналі)